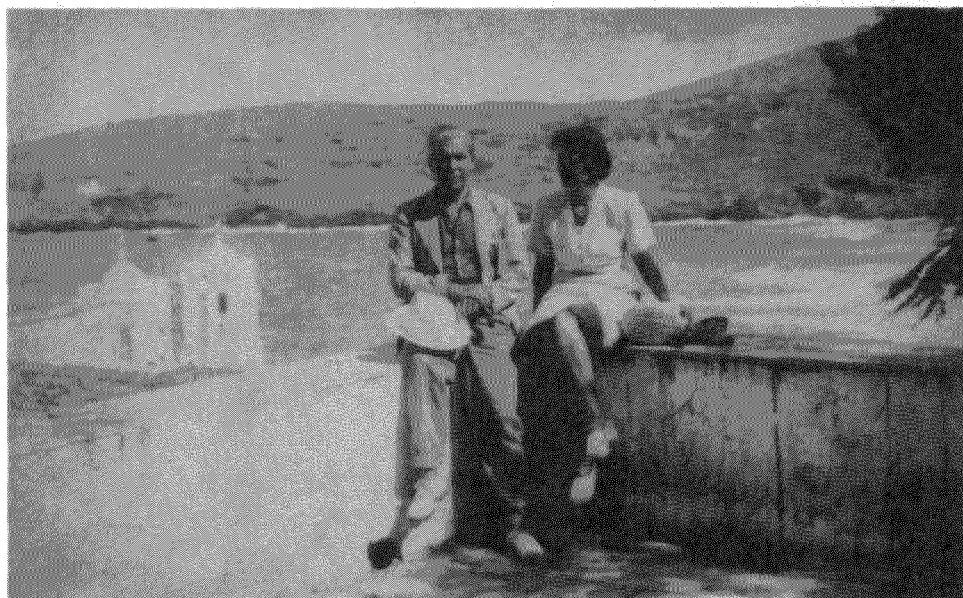


ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ (1901-1975)



Ανδρέας Εμπειρίκος, Ρόδος, 1947. Φωτ. Βιβίκα Εμπειρίκου



Ο Ανδρέας Εμπειρίκος με τη γυναίκα του Βιβίκα στη Χώρα της Άνδρου, 1947. Φωτ. Πήλικας

Deauville

Ξανθή σχισμή, ξανθή σκιά καί μαύρη στήλη. Καί ἡ σχισμή γίνεται πηγὴ πού ἤχει καί ρέει· καί ἡ κολόνα πίδαξ – λάλος πίδαξ, λευκός καί λαγαρός, πού σελαγίζει καί ἀναβλύζει. Ἀνάμεσα στά χεῖλη λάμπουν οἱ μαργαρίται ὥς κομπολόι ὕγρo, ρευστό καί ἀνεκλαλήτως πλούσιον.

Ἔτσι, ὅταν ἀσπαίρει ἡ στιγμή καί ἀπὸ τὰ ἔγκατα ὁ ἀλαλαγμός ὑψώνεται ὕγρoς καί [ὁ] θόλος τοῦ κτίσματος γεμίζει καί ἀνθίζει – χίλια τὰ χρόνια τῆς στιγμῆς, χίλια τὰ ἔπη τῆς κραυγῆς πού ἐκτοξεύεται καί ὑπερυψοῦται.

Καί ὅταν, κάθε φορά πού ἡ χλαλή περνᾷ καί συσπειροῦται ἐκ νέου ἡ κραυγὴ μέσ' στήν ξανθὴ σκιά καί ἐπάνω ἀπὸ τὴν μαύρη στήλη, πάλι χίλια τὰ χρόνια τῆς στιγμῆς, χίλια τὰ ἔπη τῆς κραυγῆς καί μέσ' στὴ σιωπὴ πού ἀπλώνεται καί αὐτὴ καί ὑπερυψοῦται ἐπάνω ἀπ' τὴν ξανθὴ σκιά καί ἐπάνω ἀπὸ τὴν μαύρη στήλη ὥς πίδαξ λευκός γλυπτός, ὥς πίδαξ ἀκίνητος στητός, ὥς ὄμβρος πετρωμένος, ὥς λόγος ὀρθιος μαρμαρωμένος καί ἡ σιωπὴ, καί ἡ σιωπὴ, ἀλαλαγμός καί αὐτὴ ἀλαλαγμός, μέσα στὴ μνήμη τῆς σαρκὸς εἰς [τόν] αἰῶνα τόν ἅπαντα κρυσταλλωμένος.

Ἄνδρος (Μπατσί)

21-6-1956

Σημείωση: Τὸ ποίημα «Deauville» (πού βρέθηκε σὲ ἓνα λιτό χειρόγραφο στὸ τετράδιο μὲ λήμματα τοῦ περίφημου Λεξικοῦ τοῦ Ἐμπειρῖκου) φέρει καί τὴν ἡμερομηνία καί τὸν τόπο γραφῆς του: «21-6-1956, Ἄνδρος (Μπατσί)». Ὁ τίτλος «Deauville» παραπέμπει στὸ γνωστὸ γαλλικὸ θέρετρο, ὅσο γιὰ τὸ περιεχόμενο δὲν χρειάζεται νά ποῦμε πολλά. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἐρωτικώτατο ποίημα πού (σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλα κείμενα τοῦ Ἐμπειρῖκου) μᾶλλον ὑπαινίσσεται παρὰ δηλώνει ρητὰ τὰ ἐρωτικά δρώμενα. Αὐτὸ τοῦ προσοδίδει ἰδιαίτερη χάρη καί, τό δίχως ἄλλο, περίσσια δρασικότητα καί ἀνάλογο βάθος.

Γιώργης Γιατρομανωλάκης

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Οὐρμαχάλ

Μιά μέρα ὅλοι μας θὰ πούμε : « Οὐρμαχάλ ! »
Ἄφου καὶ σήμερον ἀκόμη πολλοὶ ἐξ ἡμῶν τὸ λένε
Γιὰ τὶς πυκνότερες στιγμὲς
Γιὰ τὸ παχύτερο ἐξ ὅλων γάλα
Γιὰ κάθε στιγμή πού μοιάζει μὲ χρυσαυγὲς
ἀποκορύφωμα κορδιλλιέρων
Γιὰ κάθε μέρα πού διαλύει θρόμβους
Γιὰ κάθε πουλὶ πού φέρνει τὰ μηνύματα τοῦ ἀπολύτου
Γιὰ κάθε ἐκσπερμάτωσιν πού ἔως τὰ βάθη τῶν βυθῶν
τὴν ἀγαλλιάσιν γεννᾷ
Καὶ ἔως τὰ ὕψη τῶν ἀνθισμένων οὐρανῶν τὴν πάει
Ἔως τὰ πλάτη κάθε Εὐρυτανίας
Ὅταν οἱ μέρες εἶναι ροδαλές
Κι οἱ νύχτες ἑναστρες πανστρατιῆς
Καὶ ἡ καλωσύνη πάνδημος πηγὴ εὐδαιμονίας.
Ὅταν ἐκλείψῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
Τὸ κτήνος καὶ ἡ βία
τουτέστιν τῶν ἀνθρώπων ἡ κακία.
Τὰ πιὸ σκληρὰ πετρώματα ἐν τούτοις ἀπαλὰ
Καὶ οἱ βροντὲς τῶν οὐρανῶν χαρμόσυνες τυμπάνων κρούσεις
Ἡ γῆ ἀδελφὴ κι ὁ πόντος ἀδελφός
Καὶ ἡ δόξα τῶν θεῶν κτῆμα κοινὸν ἐπὶ τῆς γῆς
Οἱ νεάνιδες ὅλες χορηγοὶ τῆς ἡδονῆς
Καὶ οἱ ἄνδρες νέοι χρυσαυγεῖς καλλιεργηταὶ καὶ τρυγηταὶ τῆς ἡθῆς
Τότε θὰ λέμε ὅλοι : « Οὐρμαχάλ ! »
Ὅπως οἱ πίδακες πού ξεπετιοῦνται
Ὅπως ἐκεῖνοι πού ἀπὸ τοῦδε λέγουν
« Δόξα ἐν Ὑψίστοις καὶ ἐπὶ γῆς Εἰρήνη ! »
Προσθέτουν ὅμως τὴν ἐνυπάρχουσαν στὴν ἔννοιαν τοῦ Οὐρμαχάλ
Κι ἐπὶ τῆς γῆς τὴν ἔννοιαν τῆς Δόξης ἐν τῷ ᾧμα.
Καὶ μὲ τὴν λέξιν Οὐρμαχάλ σημαίνουσιν συγχρόνως
ὁλοκληρούμεθα ἐν ἡδονῇ
Ὅπως στοὺς οὐρανοὺς κι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τώρα καὶ πάντα
Λέγοντες πάντοτε ἀντὶ ὕδρευιν
« Οὐρμαχάλ ! » — τὸ « Οὐρμαχάλ ! » εἰς τοὺς αἰῶνας

Ἀθήνα 30.12.1967

(Μεταγραφή Γιώργη Γιατρομανωλάκη)